

Конституційний Суд України
01033, м. Київ, вул. Жилинська, буд. 14

Заявник: Приватне акціонерне товариство «Інститут розвитку передових технологій»
04050, м. Київ, вул. Мельникова, 81, літера «А»
Код ЄДРПОУ 31059007

Представник: Голова правління
Заявника: Пипанюк Михайло Михайлович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

щодо офіційного тлумачення п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч. ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у системного зв'язку із ч. 1 ст. 8, ч. 5 ст. 124 Конституції України та ч.ч. 1, 2 ст. 104 Цивільного кодексу України, а також щодо офіційного тлумачення п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч. ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у системного зв'язку із ст.ст. 2, 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»

Керуючись п. 2 ст. 150 Конституції України, п. 4 ст. 13, ст.ст. 42, 43 Закону України «Про Конституційний Суд України», Приватне акціонерне товариство «Інститут розвитку передових технологій» (далі за текстом – Заявник) просить Конституційний Суд України надати офіційне тлумачення положенням п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у системному зв'язку із ч. 1 ст. 8, ч. 5 ст. 124 Конституції України та ч. ч. 1, 2 ст. 104 Цивільного кодексу України, щодо моменту виникнення підстави закінчення виконавчого провадження в разі ліквідації юридичної особи – боржника, а також офіційного тлумачення п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у системному зв'язку із ст.ст. 2, 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» щодо того, чи підлягає закінченню виконавче провадження з виконання рішення суду, що набрало законно сили, про стягнення коштів з державного підприємства у випадку прийняття уповноваженим органом державної виконавчої влади рішення про ліквідацію такого державного підприємства.

1. Статті (окремі положення) Конституції та/або законів України, тлумачення яких має дати Конституційний Суд України

Відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 42 Закону України «Про Конституційний Суд України», Заявник надає Конституційному Суду України перелік положень законодавства, які потребують офіційного тлумачення:

- п. 3 ч. 1 ст. 49 Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до якої виконавче провадження підлягає закінченню у разі

смерті або оголошення померлим стягувача чи боржника, визнання безвісно відсутнім боржника або стягувача, ліквідації юридичної особи – сторони виконавчого провадження, якщо виконання їх обов'язків чи вимог у виконавчому провадженні не допускає правонаступництва.

- ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до яких у разі ліквідації боржника – юридичної особи виконавчий документ надсилається ліквідаційній комісії (ліквідатору) для вирішення питання про подальший порядок виконання рішення у встановленому законом порядку. У разі надходження виконавчого документа до ліквідаційної комісії (ліквідатора) арешт з майна боржника знімається за постановою державного виконавця, затвердженою начальником відділу, якому він безпосередньо підпорядкований. У разі якщо виконавчий документ надіслано ліквідаційній комісії (ліквідатору), виконавче провадження підлягає закінченню в порядку, встановленому цим Законом.

У системному зв'язку із:

- ч. 1 ст. 8 Конституції України, відповідно до якої в Україні визнається і діє принцип верховенства права;

- ч. 5 ст. 124 Конституції України, відповідно до якої судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України;

- ч. 1 ст. 104 Цивільного кодексу України, відповідно до якої юридична особа припиняється в результаті реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації. У разі реорганізації юридичних осіб майно, права та обов'язки переходять до правонаступників;

- ч. 2 ст. 104 Цивільного кодексу України, відповідно до якої юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення.

А також у системному зв'язку із:

- ч. 1 ст. 2 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», відповідно до якої **держава гарантує виконання рішення суду про стягнення коштів та зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за яким є державне підприємство;**

ч. 1, 2, 3 ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», відповідно до якої виконання рішень суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження», з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом. У разі якщо рішення суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи не виконано протягом шести місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, його виконання здійснюється за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду. Протягом десяти днів з дня встановлення державним виконавцем факту наявності підстав для повернення виконавчого документа стягувачу відповідно до пунктів 2-4, 9 частини першої статті 47 Закону України «Про виконавче провадження», крім випадків, коли стягувач перешкоджає провадженню виконавчих дій, але не пізніше строку, встановленого частиною другою цієї статті, керівник відповідного органу державної виконавчої служби подає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, документи та відомості, необхідні для перерахування стягувачу коштів, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, про що повідомляє в установленому порядку стягувача.

2. Обґрунтування необхідності офіційного тлумачення норм права

Відповідно до ч. 1 ст. 42 Закону України «Про Конституційний Суд України», конституційне звернення – це письмове клопотання до Конституційного Суду України про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також **прав юридичної особи.**

Відповідно до ч. 1 ст. 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність **неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод.**

Офіційне тлумачення положень п. 3 ч. 1 ст. 49, ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у системному зв'язку із положеннями ч. 1 ст. 8, ч. 5 ст. 124 Конституції України, ч. 1 та ч. 2 ст. 104 Цивільного кодексу України, а також офіційне

тлумачення положень п. 3 ч. 1 ст. 49, ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у системному зв'язку із положеннями ст.ст. 2, 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» є необхідним з метою забезпечення захисту порушених прав Заявника на доступ до правосуддя.

Зміст вказаних вище положень є неясним, оскільки виходячи із них незрозумілим є питання з якого часу у державного виконавця виникає обов'язок завершити виконавче провадження: з моменту внесення запису в Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про початок процедури припинення юридичної особи-боржника, чи з моменту внесення запису про ліквідацію такої юридичної особи.

Так, рішеннями господарських судів України було задоволено позовні вимоги Заявника до державного підприємства України (далі за текстом – ДП) Міністерства юстиції

Рішенням Господарського суду м. від у справі
яке набуло чинності після його перегляду - апеляційним
господарським судом (постанова від , з ДП стягнуто заборгованість з
орендної плати (основний борг) в розмірі

грн. коп., пеню в розмірі : грн. і коп., індекс інфляції і
розмірі : грн. коп.,
проценти річних в розмірі грн.

коп., неустойку в розмірі :
грн. коп. та судовий збір в розмірі :
грн. коп.;

Рішенням Господарського суду м. від у справ
яке набуло чинності після його перегляду апеляційним
господарським судом (постанова від та Вищим господарським судом України
(постанова від з ДП стягнуто (в редакції постанови Вищого
господарського суду України від заборгованість з орендної плати
урахованням індексу інфляції у розмірі

грн. коп., проценти річних у розмірі
грн. коп. пені в розмірі : грн., коп., неустойки
розмірі : грн., коп. та судови
збір в розмірі : грн., коп.;

=
Рішенням Господарського суду м. від у спра
яке набуло чинності після його перегляду апеляційни
господарським судом (постанова від з ДП стягнуто заборгованіс
з орендної плати (основний борг) в сумі

грн., коп., річних в розмірі
грн., коп., пеню в сумі грн., коп., неустойк
в розмірі :) грн., ко
інфляційні втрати в сумі грн., коп.
судовий збір в розмірі :) грн., коп.;

Рішенням Господарського суду м. від у спра
яке набуло чинності після його перегляду апеляційни
господарським судом (постанова від та Вищим господарським судом Украї
(постанова від яким з ДП < стягнуто (в редакції постанови
апеляційного господарського суду) заборгованість з орендної плати (основний борг)
розмірі гр

пені у розмірі : грн., 'коп., неустойки у розм
річних у розмірі : грн.,
грн.,

від інфляції у розмірі _____

грн., коп., судовий збір за розгляд справи в суді першої інстанції у розмірі _____

грн., коп. та судовий збір за розгляд

у суді апеляційної інстанції у розмірі _____

грн., коп.;

Ухвалою Господарського суду м. _____ від _____ у справі _____, яка набула чинності, стягнуто з ДП _____ в поворот виконання постанови _____ у справі _____ Господарського апеляційного господарського суду від _____ від _____

грн. _____ коп., які отримані за виконавчим

зв'язком.

За вказаними судовими рішеннями судами було видано виконавчі документи, які дано для виконання до органів державної виконавчої служби:

Господарським судом м. _____ видано Наказ про примусове виконання рішення Господарського суду м. _____ від _____ у справі _____, який був пред'явлений до виконання до Управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у м. _____ року державним виконавцем Відділу державної виконавчої служби Головного управління юстиції у місті Бовкуновим В. І. було винесено Постанову про відкриття виконавчого провадження.

Господарським судом м. _____ видано Наказ про примусове виконання рішення Господарського суду м. _____ у справі _____, який був пред'явлений до виконання до Відділу державної виконавчої служби районного управління юстиції _____ року державним виконавцем Відділу державної виконавчої служби _____ районного управління юстиції Поліщуком А. М. було винесено Постанову про відкриття виконавчого провадження.

Господарським судом м. _____ видано Наказ про примусове виконання рішення Господарського суду м. _____ від _____ у справі _____, який був засобами поштового зв'язку направлений для виконання до Відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби України;

Господарським судом м. _____ видано Наказ про примусове виконання рішення Господарського суду м. _____ від _____ у справі _____, пред'явлений до виконання до Відділу державної виконавчої служби районного управління юстиції _____ року державним виконавцем Відділу державної виконавчої служби _____ районного управління юстиції Красноштан Л. І. було винесено Постанову про відкриття виконавчого провадження.

Господарським судом м. _____ видано Наказ про примусове виконання ухвали Господарського суду м. _____ від _____ у справі _____, який пред'явлено до виконання до Відділу державної виконавчої служби районного управління юстиції _____ року державним виконавцем Відділу державної виконавчої служби _____ районного управління юстиції Бучком В. В. було винесено Постанову про відкриття виконавчого провадження.

Господарським судом м. _____ видано Наказ про примусове виконання рішення Господарського суду м. _____ від _____ у справі _____, який пред'явлено до виконання до Відділу державної виконавчої служби Управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у місті _____ державним виконавцем Відділу державної виконавчої служби Управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у місті _____ Бовкуновим В. І. було винесено Постанову про відкриття виконавчого провадження.

Заявник надає вказані вище копії наказів господарських судів для доведення факту порушення його прав на виконання вказаних вище рішень, що є обов'язковою умовою конституційного звернення відповідно до ст. 94 Закону України «Про Конституційний Суд України». Також, оскільки накази є виконавчими документами, ними підтверджується набрання вказаними вище рішеннями законної сили.

Однак, виконавчі провадження (Постанова державного виконавця від _____)
(Постанова державного виконавця від _____)
(Постанова державного виконавця від _____) (Постанова державного виконавця від _____) були завершені з посиланням на п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч. 2 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження», про офіційне тлумачення яких і просить Заявник. Закінчення виконавчих проваджень обумовлювалось тим, що Боржник – ДП знаходилось у стані ліквідації (витяг із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців на ДП _____ - додається). У зв'язку з цим, на думку деяких державних виконавців до вказаних вище виконавчих проваджень підлягали застосуванню п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч. ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження».

Отже, за логікою деяких державних виконавців саме лише рішення про початок процедури ліквідації підприємства – Боржника є підставою для закінчення виконавчого провадження, а отже – і для відмови держави від виконання обов'язку виконати рішення суду у примусовому порядку. Таким чином, виконавці вважають, що для того, аби рішення суду залишилось невиконаним, будь-якому боржнику-юридичній особі достатньо лише розпочати процедуру ліквідації.

Водночас, на думку Заявника, таке тлумачення не враховує положення ч. 1 ст. 8 Конституції України, ч. 5 ст. 124 Конституції України, ч. 1 та ч. 2 ст. 104 Цивільного кодексу України, а також ст.ст. 2, 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» і порушує права Заявника, з підстав, викладених нижче.

Відповідно до ч.ч. 1, 2 ст. 104 Цивільного кодексу України,

Юридична особа припиняється в результаті реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації. У разі реорганізації юридичних осіб майно, права та обов'язки переходять до правонаступників.

Юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення.

Таким чином, під ліквідацією юридичної особи слід розуміти не початок процедури її ліквідації або перебування в такій процедурі, а **внесення запису про припинення юридичної особи до державного реєстру**. А отже, закінчення виконавчого провадження і направлення виконавчого документа, які відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» пов'язуються із ліквідацією юридичної особи можливе лише і виключно після внесення запису про припинення юридичної до особи державного реєстру.

Крім того, при вирішенні справи просимо врахувати той факт, що боржник у вказаних вище виконавчих провадженнях є **державним підприємством**, отже на Заявника як стягувача поширюється дія ст. 2 та ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».

Відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», *держава гарантує виконання рішення суду про стягнення коштів та зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за яким є державне підприємство.*

Відповідно до ч. 1 ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», *«виконання рішень суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження», з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.*

Згідно з ч.ч. 2, 3 ст. 4 вказаного вище Закону, у разі якщо рішення суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи не виконано протягом шести місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, його виконання здійснюється за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Протягом десяти днів з дня встановлення державним виконавцем факту наявності підстав для повернення виконавчого документа стягувачу відповідно до пунктів 2-4, 9 частини першої статті 47 Закону України «Про виконавче провадження», крім випадків, коли стягувач перешкоджає провадженню виконавчих дій, але не пізніше строку, встановленого частиною другою цієї статті, керівник відповідного органу державної виконавчої служби подає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, документи та відомості, необхідні для перерахування стягувачу коштів, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, про що повідомляє в установленому порядку стягувача.

Таким чином, оскільки виконавчі провадження №49042985, №49636585, №49460569, №49628703 були закінчені до настання шестимісячного строку з дня винесення постанов про відкриття цих виконавчих проваджень, а відповідні виконавчі документи були надіслані ліквідатору боржника, Заявник фактично був позбавлений права на компенсацію невиконаних судових рішень за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Більше того, Заявник вважає, що закінчення вказаних вище виконавчих проваджень порушує його право на справедливий суд, передбачене ч. 1 ст. 6 Європейської конвенції із захисту прав людини та основоположних свобод, відповідно до якої, кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

Наголошуємо на тому, що порушення державою Україна вказаної статті Європейської конвенції вже неодноразово були предметом звернення до Європейського суду з прав людини та призводили до стягнення коштів з державного бюджету України.

Конституційний суд України у абзаці 3 п. 2 мотивувальної частини свого Рішення №18-рп/2012 від 13 грудня 2012 року вказав, що виконання судового рішення є невід'ємною складовою права кожного на судовий захист і охоплює, зокрема, визначений у законі комплекс дій, спрямованих на захист і поновлення порушених прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави.

Рішенням Європейського суду з прав людини від 17 травня 2005 року у справі «Чіжов проти України» (заява №6962/02), зазначено, що позитивним обов'язком держави є організація системи виконання рішень таким чином, щоб гарантувати виконання без жодних невинуватих затримок, і так, щоб ця система була ефективною і законодавчо, і практично, а нездатність державних органів ужити необхідних заходів для виконання рішення позбавляє гарантій, які закріплені в параграфі 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

У пункті 42 Рішення Європейського суду з прав людини від 27 липня 2004 року у справі «Ромашов проти України» (заява №67534/01), суд повторює, що пункт 1 статті 6 параграфа 1 Конвенції гарантує кожному право на звернення до суду або арбітражу з позовом щодо будь-яких його цивільних прав та обов'язків; таким чином, ця стаття проголошує «право на суд»... Однак це право було б ілюзорним, якби правова система договірної держави допускала, щоб остаточне судове рішення, яке має обов'язкову силу, не виконувалося на шкоду одній із сторін. Важко собі навіть уявити, щоб стаття 6 детально описувала процесуальні гарантії, які надаються сторонам у спорі, а саме: справедливий, публічний і швидкий розгляд, - і водночас не передбачала виконання судових

рішень. Якщо вбачати у статті 6 тільки проголошення доступу до судового органу та права на судове провадження, то це могло б породжувати ситуації, що суперечать принципу верховенства права, який договірні держави зобов'язалися поважати, ратифікуючи Конвенцію. Отже, для цілей статті 6 виконання рішення, ухваленого будь-яким судом, має розцінюватися як складова частина «суду».

Більше того, про обов'язок держави виконувати рішення проти власних органів, установ та підприємств прямо вказано в п. 54 пілотного рішення Європейського суду з прав людини у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України»: суд також повторює, що саме на державу покладено обов'язок dbати про те, щоб остаточні рішення, винесені проти її органів, установ чи підприємств, які перебувають у державній власності або контролюються державою, виконувалися відповідно до зазначених вище вимог Конвенції... Держава несе відповідальність за виконання остаточних рішень, якщо чинники, які затримують чи перешкоджають їх повному й вчасному виконанню, перебувають у межах контролю органів влади.

В резолютивній частині вказаного Рішення Європейський суд наголосив на тому, що зазначені в цьому рішенні порушення «є наслідком несумісної з положеннями Конвенції практики, яка полягає в систематичному невиконанні державою-відповідачем рішень національних судів, за якими сторони, права яких порушені, не мають ефективних засобів юридичного захисту».

Відповідно до п. 5 резолютивної частини згаданого вище рішення Європейського суду з прав людини у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» Україну було зобов'язано «запровадити ефективний засіб юридичного захисту або комплекс таких засобів юридичного захисту, спроможних забезпечити адекватне й достатнє відшкодування за невиконання або затримки у виконанні рішень національних судів відповідно до принципів, встановлених практикою Суду».

Саме на виконання вказаних вище вимог, і було прийнято Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», про що прямо вказано в пояснювальній записці до нього (копія пояснювальної записки додається).

Таким чином, на думку Європейського суду з прав людини, Конвенція покладає обов'язок виконання судового рішення, як складової права на справедливий суд безпосередньо на державу, і цей обов'язок жодним чином не може бути перекладений на посадових і службових осіб окремих підприємств, навіть якщо вони реалізують повноваження щодо ліквідації такого підприємства. Більше того, держава повинна забезпечити і втілити належні гарантії виконання такого рішення. Однак, за умови закриття виконавчих проваджень нібито у зв'язку із ліквідацією боржника, держава не виконає свого обов'язку із виконання рішення і не забезпечить відповідних гарантій.

Звертаємо увагу на те, що законодавство України не містить будь-яких обмежень щодо строку перебування юридичної особи у стані ліквідації, вимог щодо ліквідатора, та, фактично допускає погашення заборгованості без фактичної її сплати. Вказане прямо суперечить як наведеній практиці Європейського суду з прав людини так і Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», які вимагають повного виконання судових рішень про стягнення коштів з державних підприємств у встановлений розумний строк та покладають обов'язки щодо виконання таких судових рішень безпосередньо на державу.

Отже, необхідність офіційного тлумачення п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у системному зв'язку із ч. 1 та ч. 2 ст. 104 Цивільного кодексу України та офіційного тлумачення п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у системному зв'язку із ст.ст. 2, 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» обґрунтовується порушенням права Заявника на виконання судового рішення та права на справедливий суд, передбаченого ч. 1 ст. 6 Європейської конвенції із захисту прав людини та основоположних свобод.

3. Неоднакова судова практика застосування положень п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження»

На виконання вимог ст. 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», Заявник повідомляє, що положення п. 3 ч. 1 ст. 49 та ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» щодо моменту виникнення підстав закінчення виконавчого провадження у випадку ліквідації юридичної особи судовими інстанціями України розуміється по-різному.

Так, в одних випадках, суди вказують, що закінчення виконавчого провадження у випадку ліквідації юридичної особи необхідне на стадії ліквідації, до внесення запису про ліквідацію юридичної особи. Так, в Постанові Вищого господарського суду України від 30.07.2014 у справі №915/1835/13 вказано наступне:

«Встановивши обставини прийняття рішення учасниками загальних зборів ТОВ «Завод «Авангард» про припинення діяльності суб'єкта господарювання шляхом ліквідації, внесення відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про перебування юридичної особи у процесі припинення за рішенням учасників про припинення юридичної особи і персональний склад ліквідаційної комісії, та надсилання ліквідатору оригіналу виконавчого документа, господарські суди попередніх інстанцій дійшли обґрунтованого висновку про те, що державний виконавець ВДВС при винесенні постанови від 21.03.2014 про закінчення виконавчого провадження з примусового виконання наказу від 09.01.2014 діяв в межах вимог ст. 49 та ч. 2 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» та не перевищив своїх повноважень, а тому підстави для скасування постанови про закінчення виконавчого провадження у судів попередніх інстанцій були відсутні.

Посилання скаргника у касаційній скарзі на те, що виконавче провадження підлягає закінченню лише після внесення до Єдиного державного реєстру запису про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації правомірно не взято до уваги господарськими судами з огляду на те, що згідно з ч. 2 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» виконавче провадження підлягає закінченню у разі передачі виконавчого документа ліквідаційній комісії (або ліквідатору) юридичної особи, що перебуває процесі ліквідації, а не тоді коли підприємство вже ліквідовано, про що буде внесено запис до державного реєстру, оскільки подальше виконання рішення, коли боржник ліквідований вже неможливе».

Також, у Постанові Вищого господарського суду України від 03.02.2016 у справі №910/26998/14 вказано, у разі проведення ліквідації юридичної особи, яка є стороною виконавчого провадження, за рішенням уповноваженого органу товариства, наказ суду направляється до ліквідаційної комісії відповідно до вимог ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження».

З огляду на вищевикладене, колегія суддів касаційної інстанції погоджується з висновком місцевого господарського суду про правомірність винесення відділом примусового виконання рішень Управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у м. Києві постанови від 04.11.2015 р. про закінчення виконавчого провадження №49042985, оскільки виконання рішень про задоволення вимог кредиторів юридичної особи, що перебуває в стані ліквідації, передбачено саме ліквідаційною комісією в ході ліквідаційної процедури, а не державним виконавцем.

Аналогічної позицію висказав і Верховний Суд України у Постанові від 01.12.2015, у справі №818/8714/13-а в якій зазначено, що «виконання рішень про задоволення вимог кредиторів юридичної особи, що перебуває в стані ліквідації, передбачено саме ліквідаційною комісією в ході ліквідаційної процедури, а не державним виконавцем у порядку, встановленому Законом № 606-ХІV».

Однак в інших випадках, суди приходять до прямо протилежного висновку, зазначаючи при цьому, що у випадку ліквідації юридичної особи, закінчення провадження

можливе лише і виключно після внесення запису про її ліквідацію до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Так, Постанові Вищого господарського суду України від 01.07.2014 року у справі №5024/1686/2012 (копія додається) вказано, що:

«частина 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» встановлює, що наслідком надсилання виконавчого наказу ліквідаційної комісії згідно частини 2 цієї статті є закінчення виконавчого провадження у встановленому законом порядку. Проте, в силу приписів ст. 49 цього Закону, прийняття засновком (власником) боржника рішення про свою ліквідацію та створення, у зв'язку з цим, ліквідаційної комісії, не є підставою для закінчення виконавчого провадження. Також, не передбачено надсилання органом ВДВС до ліквідаційної комісії боржника виконавчого документа у разі закінчення виконавчого провадження.

З огляду на викладене, колегія суддів погоджується з висновками суду першої інстанції щодо відсутності у ВДВС правових підстав для ухвалення оскаржених постанов... та надіслання виконавчих документів до ліквідаційної комісії боржника, у зв'язку із перебуванням останнього у процесі ліквідації за рішенням його засновника...

Крім цього, Законом України «Про виконавче провадження» взагалі не передбачено такої підстави для закінчення виконавчого провадження, як прийняття засновком (власником) боржника рішення про свою ліквідацію та створення засновком (власником) боржника ліквідаційної комісії, у зв'язку з чим протилежні доводи скаргників до уваги прийнятими бути не можуть».

Про суперечність судової практики із поставленого перед Конституційним Судом України питання свідчить і той факт, що відповідно до п. 10 Листа Вищого господарського суду України від 28.01.2016 №01-06/131/16 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням господарськими судами Закону України «Про виконавче провадження», «відсутність відомостей у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців щодо ліквідації підприємства боржника є підставою для визнання постанови про закінчення виконавчого провадження недійсною.»

Однак, вже через тиждень після оприлюднення листа, вказаний вище п. 10 було відкликано «для додаткового вивчення та можливого доопрацювання», відповідно до Листа Вищого господарського суду України від 04.02.2016 №01-06/177/16 «Про відкликання пункту 10 Оглядового листа Вищого господарського суду України від 28.01.2016 №01-06/131/16 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням господарськими судами Закону України «Про виконавче провадження».

Таким чином, в контексті цього конституційного звернення наявна різна судова практика застосування норм законодавства про тлумачення яких звертається Заявник вищих судових інстанцій, як того вимагає ст. 42 Закону України «Про Конституційний Суд України».

4. Неоднакова практика застосування іншими органами

Крім того наявна різна практика застосування іншими органами – органами державної виконавчої служби та правоохоронними органами. Так, як зазначалось, виконавчі провадження]

були закінчені постановами про завершення виконавчих проваджень, винесених на підставі ст. 49, 67 Закону України «Про виконавче провадження» та заяв ДП : про завершення виконавчих проваджень саме на підставі ч. 2 і 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження». В той же час виконавче провадження - у якому здійснюється виконання рішення Господарського суду міста Києва у справі - за аналогічних обставин і попри заяву ДП : (копія заяви додається) не було закінчено і здійснюється до цього часу – державним виконавцем винесено постанову про арешт рахунків боржника (копія постанови про арешт рахунків боржника додається).

Більше того, про неможливість завершення виконавчого провадження лише на підставі ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» саме з посиланням ст. 104 Цивільного кодексу України прямо вказано в у відповіді на заяву ДП заступника директора Департаменту - начальника відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України С. С. Крайчинського (копія додається).

Таким чином, наявне неоднозначне застосування законів України не лише судами, але й іншими органами державної влади, що відповідно до ч. 1 ст. 94 Закону України «Про Конституційний Суд України» також є підставою для конституційного звернення. При цьому, при тлумаченні п. 3 ч. 1 ст. 49, ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» іншими, несудовими органами державної влади, за якого виконавчі провадження мають завершуватись лише на підставі прийняття рішення засновника (власника) про ліквідацію боржника прямо порушує права Заявника на справедливий суд та позбавляє його гарантій, передбачених ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».

Враховуючи викладене вище та керуючись ст. 42, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України»

Просимо:

1. Надати офіційне тлумачення п. 3 ч. 1 ст. 49, ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у взаємозв'язку із ч. 1 та ч. 2 ст. 104 Цивільного кодексу України щодо наявності повноважень у державного виконавця завершити виконавче провадження з моменту після оголошення про процедуру припинення юридичної особи-боржника.

2. Надати офіційне тлумачення п. 3 ч. 1 ст. 49, ч.ч. 2, 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження» у взаємозв'язку із ст.ст. 2, 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» щодо того, чи підлягає закінченню виконавче провадження з виконання рішення суду, що набрало законно сили, про стягнення коштів з державного підприємства у випадку прийняття уповноваженим органом державної виконавчої влади рішення про ліквідацію такого державного підприємства.

Додатки:

1. Витяг із Закону України «Про виконавче провадження» опублікованого в журналі «Офіційний вісник України» офіційне видання від 28.05.1999, №19, стор. 194, код акту 7518/1999.

2. Витяг із Цивільного кодексу України, опублікованого в газеті «Голос України» офіційне видання від 12.03.2003 №45.

3. Витяг із Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» офіційне видання в Газеті «Голос України» від 27.06.2012 № 117.

4. Витяг із Конституції України Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 23.07.1996, №30.

5. Роздруківка пояснювальної записки до Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».

6. Витяг із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців на Приватне акціонерне товариство -

7. Витяг із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців на Державне підприємство Міністерства юстиції України.

8. Копія Рішення Господарського суду міста Києва у справі : (номер в ЄДРСР: 43026707).

9. Копія Постанови Київського апеляційного господарського суду у справі (номер в ЄДРСР: 50799449).

10. Копія Рішення Господарського суду міста Києва у справі.
(номер в ЄДРСР: 45529976).
11. Копія Постанови Київського апеляційного господарського суду у справі
(номер в ЄДРСР: 53768169).
12. Копія Рішення Господарського суду міста Києва у справі
(номер в ЄДРСР: 43587903).
13. Копія Постанови Київського апеляційного господарського суду у справі
(номер в ЄДРСР: 44796499).
14. Копія Постанови Вищого господарського суду України у справі
(номер в ЄДРСР: 51995213).
15. Копія Рішення Господарського суду міста Києва у справі.
(номер в ЄДРСР: 54227530).
16. Копія Постанови Київського апеляційного господарського суду у справі
(номер в ЄДРСР: 53397025).
17. Копія Постанови Вищого господарського суду України у справі
(номер в ЄДРСР: 55822101).
18. Копія Ухвали Господарського суду міста Києва у справі
(номер в ЄДРСР: 53442287).
19. Копія Наказу Господарського суду міста Києва
20. Копія Наказу Господарського суду міста Києва
21. Копія Наказу Господарського суду міста Києва
22. Копія Наказу Господарського суду міста Києва
23. Копія Наказу Господарського суду міста Києва
24. Копія Наказу Господарського суду міста Києва
25. Копія Постанови державного виконавця Головного управління юстиції в місті Києві Бовкунова В. І. про відкриття виконавчого провадження
26. Копія Постанови державного виконавця відділу державної служби України Головного управління юстиції в місті Києві Бовкунова В. І. про закінчення виконавчого провадження
27. Копія Постанови державного виконавця Головного управління юстиції в місті Києві Бовкунова В. І. про відкриття виконавчого провадження
28. Копія Постанови державного виконавця України Головного управління юстиції в місті Києві Бовкунова В. І. про завершення виконавчого провадження
29. Копія постанови державного виконавця Шевченківського районного управління юстиції Бучка В. В. про відкриття виконавчого провадження
30. Копія постанови державного виконавця Шевченківського районного управління юстиції Бучка В. В. про завершення виконавчого провадження
31. Копія постанови державного виконавця Шевченківського районного управління юстиції Поліщука А. М. про відкриття виконавчого провадження
- Копія Постанови державного виконавця України Шевченківського районного управління юстиції України Красноштан Л. І. про відкриття виконавчого провадження №

32. Копія заяви Державного підприємства «_____» Міністерства юстиції України про завершення виконавчого провадження про накладення арешту на кошти боржника у виконавчому провадженні.
33. Копія заяви Державного підприємства «Інформаційний центр» Міністерства юстиції України про завершення виконавчого провадження № _____
34. Копія Постанови державного виконавця від Шевченківського районного управління юстиції України Красноштан Л. І. про завершення виконавчого провадження № _____
35. Копія заяви Державного підприємства «_____» Міністерства юстиції України про завершення виконавчого провадження № _____
36. Копія листа заступника директора Департаменту - начальника відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України С. С. Крайчинського № _____
37. Копія Постанови Вищого господарського суду України від _____ року у справі № _____ (номер в ЄДРСР: 39675992).
38. Копія Постанови Вищого господарського суду України від _____ у справі № _____ (номер в ЄДРСР: 55479368).
39. Копія Постанови Вищого господарського суду України від _____ у справі № _____ (номер в ЄДРСР: 39980928).
40. Копія Постанови Верховного Суду України від _____ у справі № _____ (номер в ЄДРСР: 54513281).
41. Копія витягу зі статуту Приватного акціонерного товариства «_____» що повноважень Голови правління представляти товариство у відносинах з іншими особами та органами державної влади.
42. Витяг зі статуту ПрАТ «_____»
43. Копія рішення загальних зборів акціонерів ЗАТ «_____ передових технологій» про призначення Цицанюка М. М. Головою правління ЗАТ «_____»
44. Дві копії цього Конституційного звернення із додатками.

Голова правління _____

М. М. Цицанюк